

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
บ้านหนองปลิง หมู่ที่ 4 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544
ISBN...

บทคัดย่อ

กนกวรรณ ชี้อำพันธ์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านหนองปลิง

อาจารย์ที่ปรึกษา: อ.ดร. วิศิษฎ์พร วัฒนวาทีน, 61 หน้า

ISBN

ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้บัณฑิตกองทุนเป็นผู้ประเมินซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการประเมิน คือ เพื่อให้ทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนองปลิงว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนดไว้หรือไม่และเพื่อให้ทราบปัจจัยด้านบวกด้านลบที่มีผลต่อโครงการ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชีพชีพไมเคิลร่วมกับแบบบริบทชุมชน เป็นเครื่องมือในการประเมิน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสังเกต จดบันทึก การสัมภาษณ์ และจัดเวทีชาวบ้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านหนองปลิงในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาสภาพโดยรวมแสดงให้เห็นว่าภายในหมู่บ้านหนองปลิงมีความเข้มแข็งภายในชุมชนในระยะปานกลาง เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่มีจำนวนครัวเรือนน้อยเพียง 109 ครัวเรือน มีความเป็นอยู่อย่างราบเรียบ ถ้าจะมีการพัฒนาหรือจัดตั้งกองทุนใด ๆ จะต้องกลุ่มคณะเป็นแกนนำและกำลังสำคัญในการพัฒนา ในด้านการบริหารจัดการกองทุนภายในหมู่บ้านเป็นไปอย่างมีระบบ เห็นได้จากคณะกรรมการทุกคนต่างได้รับเลือกมาจากต่างมาจากหลาย ๆ อาชีพและไม่ใช้เครือญาติกัน เมื่อกิจกรรมใด ๆ ภายในกองทุน ก็จะทำให้ความร่วมมืออยู่เสมอ ในด้านความสามารถในการดำเนินธุรกิจและชำระคืนเงินกู้จะพบว่าหมู่บ้านหนองปลิงมีผู้ที่ให้ความสนใจในการยื่นคำร้องขอกู้ในอัตราที่น้อย เพราะสาเหตุที่ไม่มีบุคคลค้ำประกันและคิดว่าไม่สามารถจะส่งคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด ดังนั้นผู้ที่ยื่นคำร้องขอกู้จะต้องเป็นผู้ที่มั่นใจว่าจะส่งคืนเงินได้ตามกำหนดและคอกเบี้ยก็อยู่ในอัตราที่ต่ำ หากส่งคืนไม่ทันกำหนดก็สามารถจะปรึกษาและทำการตกลงกับตัวคณะกรรมการได้ แต่ถ้าเกิดปัญหาไม่ยอมส่งคืนก็ต้องมีการปฏิบัติตามระเบียบ โดยให้ผู้ค้ำประกันเป็นผู้รับผิดชอบ ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านหนองปลิงได้แก่ การที่ชาวบ้านกู้เงินผิด

ไปจากวัตถุประสงค์นำเงินทุน ไปชดใช้นายทุนเงินกู้ในระบบ ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลให้เป้าหมายของกองทุนประสบความสำเร็จก็คือ เกิดการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการเรียนรู้ ระหว่างกองทุนหมู่บ้านหนองปลิงและกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ ภายในตำบลไชยมงคลโดยมีการร่วมมือกันระหว่างคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ และบัณฑิตกองทุนจากหมู่บ้านต่าง ๆ ร่วมกันจัดเวทีประชาคมตำบลเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์โดยใช้วิธีการแก้ปัญหาาร่วมกัน ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของประชาชนภายในหมู่บ้านหนองปลิง มาจากความสามัคคี และ ความซื่อสัตย์ ไม่มีการละเมิดกฎระเบียบของกองทุนและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ด้อยโอกาสภายในหมู่บ้านเพราะหมู่บ้านหนองปลิงอยู่อย่างระบบเครือญาติพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ผลกระทบโดยตรงจากการตั้งกองทุนก่อให้เกิดการจ้างงานและมีเงินทุนในการนำไปประกอบอาชีพภายในหมู่บ้านและสามารถพึ่งตนเองได้ ผลกระทบโดยอ้อม มีเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน และได้รู้ถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำมาคิดแปลงและสร้างรายได้ต่อไป ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศให้พัฒนาไปอีกระดับหนึ่ง

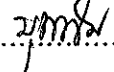

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.....นางสาวกนกวรรณ ณีอ่อนพันธ์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา..........

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้ เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(อาจารย์ ดร. วิศิษฎ์พร วัฒนวาทิน)

กรรมการสอบ

.....
(นางอนุช เสริม วัฒนกลาง)

.....
(.....)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....
(.....)

คณบดีสำนักวิชาการเทคโนโลยีสังคม

7 มี.ค. 2545

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้ประเมินขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ ผู้นำชุมชนและชาวบ้านหนองปลิงที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินการประเมิน ดังนี้

อาจารย์ ดร. วิศิษฐ์พร วัฒนาวาทิน อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

อาจารย์ บุญเสริม เสมอกลาง อาจารย์นิเทศก์

อาจารย์ ดร. พัฒนา กิตติอาษา และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำปรึกษาทางด้าน
วิชาการ

คุณยุทธนา พัฒนาการอำเภอและปลัดอบต. ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติงานในพื้นที่
นายอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุน
ที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณชาวบ้านหนองปลิงที่ให้ความร่วมมือ
ในการตอบคำถามต่าง ๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็น
อย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้ประเมินประสบความสำเร็จในชีวิต

กนกวรรณ ยี่อำพันธ์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	จ
สารบัญแผนภาพ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีการดำเนินงาน.....	5
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	5
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	6
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	6
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544.....	8
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	10
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	10
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	12
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	13

7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพชีโมเดล.....	14
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	14
9. เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ	15
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ.....	19
1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ.....	20
2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล.....	21
3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา.....	21
4. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมิน กับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน.....	38
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	40
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม.....	49
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน.....	44
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับบุคคล.....	53
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	57
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	57
2. วิธีดำเนินการ.....	57
3. ผลการดำเนินการ.....	58
4. ข้อเสนอแนะ.....	59
บรรณานุกรม.....	
ภาคผนวก.....	

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1. หน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ 3.

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. องค์ประกอบการประเมิน ซัพพ์โมเดล.....	3
2. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและ..... วิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท.....	20
3. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและ..... วิธีการเก็บข้อมูลปัจจัยนำเข้า.....	25
4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและ..... - วิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ.....	28
6. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและ..... วิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต.....	34
7. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและ..... กัณฑ์ตารางตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน.....	37

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ปัญหาความยากจนโดยกำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการพัฒนาเศรษฐกิจอีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นที่มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้น เศรษฐกิจในฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี, 2544)

หมู่บ้านหนองปลิง หมู่ที่ 4 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับขออนุมัติให้ตั้งกองทุนพร้อมกับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้าน และ

ชุมชนเมืองเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2544 เพื่อที่จะให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรที่จะมีการประเมิน และผู้ทำสารนิพนธ์ในฐานะที่เป็นนักศึกษาบัญชีตดกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านหนองปลิงนี้มาระยะหนึ่งแล้วจึงรับผิดชอบในการประเมิน และเรียบเรียงเป็นสารนิพนธ์ฉบับนี้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อการศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนบ้านหนองปลิง ในประเด็นต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

2.1.1 บ้านหนองปลิงมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้

2.1.2 บ้านหนองปลิงมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 บ้านหนองปลิงมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม

เพื่อการแก้ปัญหของตนเอง มีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจของบ้านหนองปลิงได้รับการกระตุ้นและภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในบ้านหนองปลิงมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตาม ข้อ 2.1 ว่ามีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้านและระดับตำบล

2.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. กรอบแนวคิดทฤษฎี

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่แนวคิดตามรูปแบบการประเมินของสตีฟเฟิลบีม (Stuffle Beam) ที่เรียกว่า ชิพโมเดล (CIPP-MODEL) ซึ่งมีอักษรย่อที่มีความหมายดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

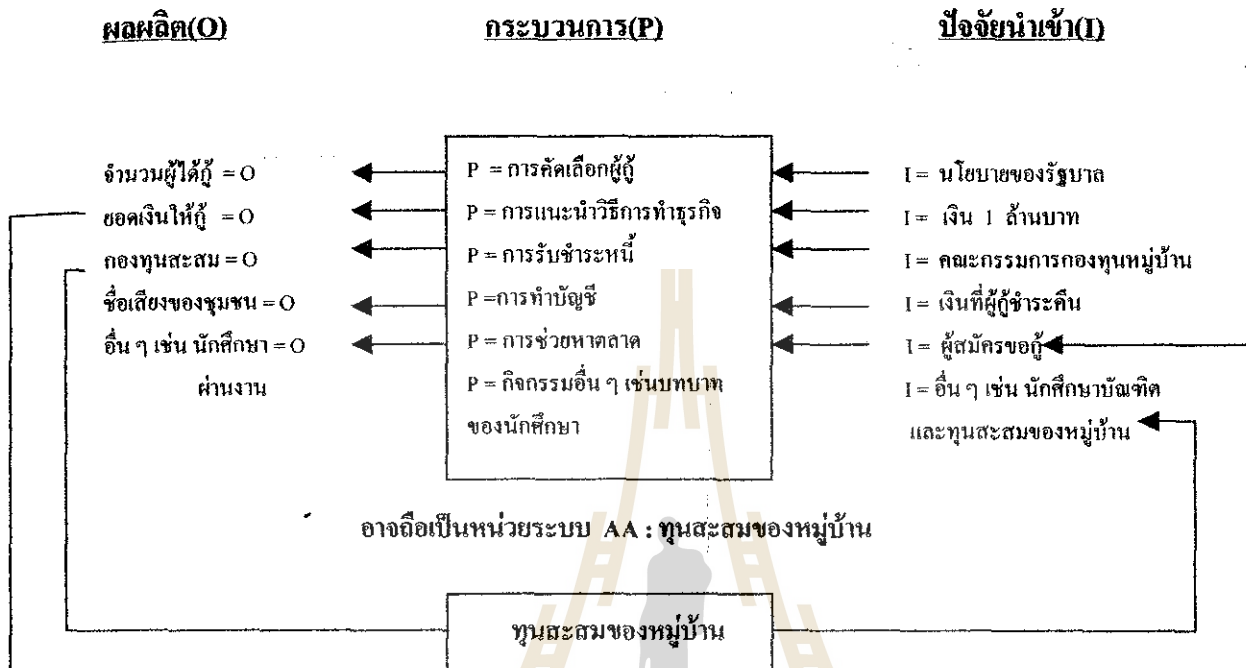
C ย่อมาจาก Context คือ บริบทรายบุคคลและหมู่บ้าน

I ย่อมาจาก Input คือ ปัจจัยนำเข้า

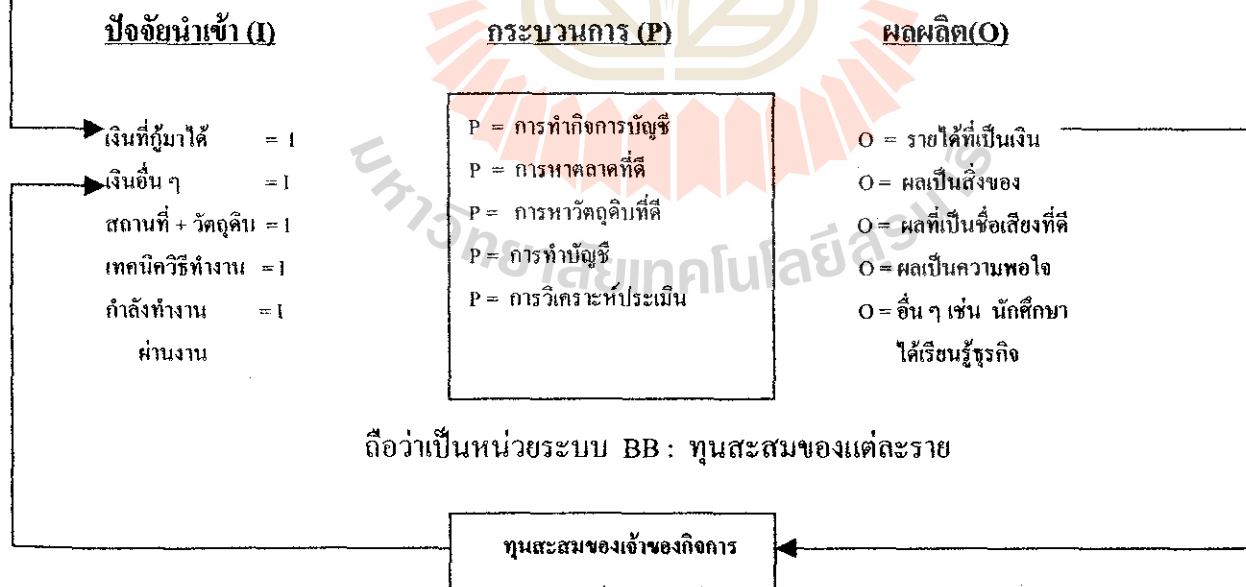
P ย่อมาจาก Process คือ กระบวนการ

P ย่อมาจาก Product คือ ผลผลิต

หน่วยระบบ A: หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย (B1.....Bn)

- บริษัท C
- C1 = ประเวณีหมู่บ้าน
 - C2 = สภาพภูมิศาสตร์
 - C3 = สภาพเศรษฐกิจและสังคม
 - C4 = โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร
 - C5 = ผู้นำชุมชนและการจัดตั้งกลุ่ม
 - C6 = โครงการพัฒนา

แผนภูมิที่ 1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านหนองปลิง (ที่มา : ปรับปรุงจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

จากแผนภูมิที่ 2 นี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้จึงประกอบ ด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่งเสริมผู้ กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายโดยมี หน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิมี ีกระบวนการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิตได้แก่ตามราย การต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มี ปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพ ตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้ แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำ ดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้ กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชนตลอดจนสภาพเศรษฐกิจ โดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่นที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพิโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ที่ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบบร.บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ต้องการเขียนในบทที่3 และ บทที่4

ขั้นที่ 6 ลงมือเขียนบทที่ 1,2,3,4 และ บรรณานุกรม และภาคผนวกจนสมบูรณ์ตามแนวทางที่มีคำอธิบายในชุดสารนิพนธ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาคั้งนี้จะได้ประโยชน์ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน และขบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรค และสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน
3. ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน
4. ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นไปได้

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองปลิง หมู่ที่ 4 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมินและหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 9 ด้านดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบและประเมินแบบชีพฟ์โมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ
 - 9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
 - 9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน
 - 9.3 เครือข่ายองค์กรการเรียนรู้
 - 9.4 ประชาคม
 - 9.5 การพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 9.6 ธุรกิจชุมชน
 - 9.7 ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลโดยมีคณะนายกรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและ

ชุมชนเมืองแห่งละ 1 ตำบล เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่ประชาชนและรัฐวิสาหกิจขนาดเล็ก อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นที่มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจรากฐานของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

1.1 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4

ประการคือ

- 1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน
- 3) การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
- 4) การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างหรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่ายและสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน
- 2) ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 4) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม
- 5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 2 หมวดดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีชื่อย่อว่า กทบ. มีคณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกิน 10 คน คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 4 คน

ข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวาระคราวละ 2 ปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ ในกรณีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้ผู้ได้รับแต่งตั้งตำแหน่งแทน ดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ ในกรณีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระหากยังไม่มีกรรมการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิให้ปฏิบัติหน้าที่ ไปจนกว่าจะมีผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 3 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งดังที่กล่าว ในข้อ (2) แล้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะพ้นตำแหน่งเมื่อ

- ตาย
- ลาออก
- เป็นบุคคลล้มละลาย
- คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- เป็นคนไร้ความสามารถ
- ได้รับจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 4 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้ารองประธานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้เลือกกรรมการคนหนึ่งที่มาประชุมเป็นประธาน การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมากกรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 5 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุนเมือง

- จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- กำหนดแผนงานและออกระเบียบข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางบริหารงานกองทุน
- ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และบริหารกองทุน
- ออกระเบียบที่เกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรประโยชน์ของกองทุน
- แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบ
- ออกระเบียบ คำสั่งและประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบ
- รายงานผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

หมวด 2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 1 สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ และ คณะอนุกรรมการ
- ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
- ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และ แนวทางการบริหารกองทุน
- ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการ และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
- จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุน
- ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการ เกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

2. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การติดตามสังเกตการณ์ คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวคือ

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

- ข้อ 1 เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันได้รับคัดเลือกเป็นคณะกรรมการกองทุน
- ข้อ 2 เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
- ข้อ 3 ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียทางด้านการเงิน
- ข้อ 4 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- ข้อ 5 ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- ข้อ 6 ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดว่ารอกการกำหนดโทษ
- ข้อ 7 ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกทางราชการ
- ข้อ 8 ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งที่เสียสิทธิ์
- ข้อ 9 ไม่เคยเป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน

3. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2545)

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน อาชีพของประชากรในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผลผลิตด้านการเกษตรและอื่น ๆ เช่น การเพาะ

ปลูก การเลี้ยงสัตว์ อุตสาหกรรมในครัวเรือน เป็นต้น และรายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมาจากจำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการ วิธีการคัดเลือกและ วันเวลาคัดเลือกโดยคณะกรรมการที่มีการคัดเลือกจะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. การเตรียมพร้อมของหมู่บ้าน คือ ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยคณะกรรมการ ได้กำหนดร่างระเบียบขึ้นมาแล้วเสนอให้ประชาชนลงมติเห็นชอบ ซึ่งมีข้อระเบียบดังต่อไปนี้

- ข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกภาพ (การเข้าเป็นสมาชิก การลาออก การฝากเงินออม การถือหุ้น ค่าธรรมเนียม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงินของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน และชำระคืนเงินกู้
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุน
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้สิน
- ข้อบังคับเกี่ยวกับสวัสดิการหมู่บ้าน
- ข้อบังคับเกี่ยวกับดอกเบี้ย

4. ทุนดำเนินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งได้จากสมาชิกที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในรูปแบบการถือหุ้น เงินออม ค่าธรรมเนียม เงินบริจาคให้เปล่า หรืออื่น ๆ

5. แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เช่น

- วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีการกระจายผลประโยชน์ให้ทั่วถึง
- วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง
- การให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อทำกิจกรรมอะไร และใช้หลักเกณฑ์อะไรในการพิจารณาเงินกู้
- วิธีการในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้
- วิธีการป้องกันความเสี่ยงภัยในการให้กู้
- วิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้ว ไม่ส่งใช้คืนเงิน และดอกเบี้ยตามสัญญา

4. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านหนองปลิง ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา (สมุดบันทึกรายงานการประชุมหมู่บ้านหนองปลิง, 2544)
 1. ที่ตั้ง ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านหนองปลิง หมู่ที่ 4 ตำบลไชยมงคล อำเภอจังหวัดนครราชสีมา
 2. วัตถุประสงค์
 - 2.1 เพื่อเป็นแหล่งกองทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
 - 2.2 เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ด้วยการถือหุ้น
 - 2.3 เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
 - 2.4 เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม
 3. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้
 - 3.1 เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล
 - 3.2 เงินกู้ยืม
 - 3.3 ดอกผล หรือ ผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากเงินกองทุน
 - 3.4 เงินค่าหุ้น
 - 3.5 เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
 4. คุณสมบัติของสมาชิก
 - 4.1 เป็นผู้ที่พักอาศัยหรืออาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองปลิง หมู่ที่ 4 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน
 - 4.2 เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบในหลักการของกองทุน และเข้าร่วมในกิจกรรมของกองทุน
 - 4.3 เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
 - 4.4 เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
 - 4.5 เป็นผู้ที่อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
 - 4.6 มีเงินถือหุ้นอยู่อย่างน้อยหนึ่งหุ้นในจำนวนหุ้นทั้งหมด
 5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก
 - 5.1 ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
 - 5.2 ให้มีคุณสมบัติตามข้อ 4 สามารถยื่นสมัครเป็นสมาชิกได้
 6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก
 - 6.1 ตาย
 - 6.2 ลาออก และได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

6.3 เป็นผู้มีความวิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ

6.4 มีคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 4

5. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงิน โดยระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ในการ กู้ยืมเงินอย่างชัดเจน
2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้ต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท
3. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมด หรือบางส่วนให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว
4. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอน ตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
5. การกำหนดระยะคืนเงินกู้ ระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ทำสัญญา
6. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงินให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามที่ได้ทำสัญญาไว้กับกองทุน

เกณฑ์การพิจารณาเงินกู้หมู่บ้านหนองปลิง หมู่ที่ 4 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

1. การอนุมัติเงินกู้สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงิน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน
2. ลักษณะ โครงการที่สมาชิกเขียนขึ้นจะต้องเป็น โครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง และสามารถเห็น ได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน
3. วงเงินกู้สมาชิกรายหนึ่งกู้เงินได้ไม่เกินสองหมื่นบาทต่อคน
4. หลักประกันเงินกู้ อาจเป็นบุคคลหรือหลักทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่ง

6. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบ ซิปพ์โมเดล

แนวความคิดของสตีฟเฟิลดิมในการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซิปพ์โมเดล เพื่อนำมาเป็นทางเลือกในการตัดสินใจ ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการดำเนินโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินงาน ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ในการดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขยาย เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎีในการประเมินโดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบซิปพ์โมเดล ดังกล่าวแล้ว

7. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักในการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาดรวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลการพัฒนาชุมชนที่ใช้วิจัยเป็นเครื่องมือ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2544)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
2. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงานโดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบท
3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง
4. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมทั้งข้อมูลหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ให้บัณฑิตได้ยกระดับฐานะการศึกษาและมีศักยภาพด้านการบริหาร โครงการ
2. มีรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องและรายงานผลการวิจัยกองทุน

บทบาทหน้าที่ของนักศึกษา

1. ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ
2. ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. ส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1 กองทุนให้มีประสิทธิภาพ

8. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการพัฒนาดังแต่ต้นจนสิ้นสุดกระบวนการ (ทวิศักดิ์ นพเกษร, 2542)

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

- องค์ประกอบทางด้านจิตใจ
- การกระทำ
- การรับผิดชอบ

แนวคิดการมีส่วนร่วม คือ การช่วยให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้

เหตุที่เกิดแนวคิดการมีส่วนร่วม

- ความสนใจ ห่วงกังวล
- การตกลงใจร่วมกัน
- ความเคียดแค้น ความไม่เข้าใจ

เงื่อนไขการมีส่วนร่วม

- ประชาชนมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม
- การจัดระดับการเข้ามามีส่วนร่วม
- แบบอย่างของผู้มีส่วนร่วม
- การระดมการมีส่วนร่วม

9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน เนื่องจากสมาชิกของชุมชนมีความเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ และมีความสามารถร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและพัฒนา ชีวิตความเป็นอยู่ได้อย่างต่อเนื่องจนยั่งยืน ทำให้มีการเรียนรู้ร่วมกัน พึ่งพาตนเองและดูแล รับผิดชอบชุมชนได้

9.3 เครื่องข่ายองค์กรการเรียนรู้

ประเวศ วะสี (2536 : 15) การเรียนรู้ของชุมชนเป็นการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์จากการทำ ร่วมกัน หรือการเรียนรู้โดยการลงมือทำจริงจะก่อให้เกิดปัญญาที่มีคุณภาพเพียงพอสำหรับการเอา ชนะความยากจน (วิจิต นันทสุวรรณ และจ้านง แรกพิณีจ, 2541)

9.4 ประชาคม เป็นการรวมตัวของสมาชิกในชุมชนเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนด้วยตัวเอง เช่น การแก้ไขปัญหาชุมชน การวางแผนพัฒนาชุมชน การกำหนดข้อตกลงร่วมกัน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีวัตถุประสงค์หรือสนใจในเรื่องเดียวกัน เป็นการรวม ตัวกันตามสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใครสั่ง สมาชิกที่รวมตัวกันคิด ร่วมกัน คัดลึนใจ ร่วมดำเนินการร่วมรับผิดชอบอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ภายใต้ขอบเขตกฎหมาย และศีลธรรมอันดีงามของสังคมทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มีความรัก ความเอื้ออาทร ผูกพัน ต่อกันด้วยความรู้สึกสำนึกในความเป็นเจ้าของชุมชน (วิรัช เตียงหงษากุล, 2529)

9.5 การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง รูปแบบการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรที่มีการจัดการใช้ประโยชน์ที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างเหมาะสมไม่ก่อให้เกิดภาวะความ เสี่ยงแก่คนรุ่นหลัง (ทวีศักดิ์ นพเกษร, 2542)

9.6 ธุรกิจชุมชน

การจัดการธุรกิจชุมชนสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภทดังนี้

- หน่วยงานของรัฐ
- หน่วยงานอาสาสมัครของเอกชน
- โครงการหลวง
- บ-ว-ร (บ้าน-วัด-โรงเรียน)

ธุรกิจชุมชน คือ กิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการหรือช่วยดำเนินการบางส่วนหรือทั้งหมด โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ มีการเรียนรู้และการจัดการร่วมกันเพื่อดำเนินการในกิจกรรมการผลิต การแปรรูป การค้า และการบริการที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมชุมชน อันจะนำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดี และการพัฒนาที่ยั่งยืน (อานันท์ กาญจนพันธ์, 2544)

การจัดทำบัญชี ตามกิจกรรมของกองทุน คือ กิจกรรมกองทุน 1 ล้านบาท และ กิจกรรมเงินออมของสมาชิกกองทุน การจัดทำบัญชีเพื่อประโยชน์ดังนี้

- เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ควบคุมการรับจ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน
- เพื่อรายงานผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินประจำเดือน และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องให้สมาชิกและสำนักงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใช้ในการติดตามผลการดำเนินงาน
- เพื่อจัดทำรายงานการเงินประจำปี แสดงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของทุน เพื่อตรวจสอบและรายงานผลให้คณะกรรมการทราบ

9.7 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในจังหวัดนครราชสีมา มีทั้งสิ้น 3,528 หมู่บ้าน และ 83 ชุมชนรวม 3,611 กองทุน ซึ่งคณะทำงานทั้งระดับอำเภอและจังหวัด ได้เสริมสร้างความเข้มแข็งจนสามารถผ่านการจัดตั้งไปยังคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยถึงวันที่ 9 มกราคมนั้น กทบ.แห่งชาติได้อนุมัติและโอนเงินเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านแล้วร้อยละ 87.21 คิดเป็นจำนวน 3,145 กองทุนเป็นเงิน 3,145 ล้านบาท ผ่านบัญชีธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรให้แต่ละหมู่บ้านบริหารจัดการกันเอง โดยนอกจากนี้ จากการตรวจสอบของสำนักงานพัฒนาการจังหวัด ปรากฏว่า

มีราษฎรทยอยเบิกเงินกองทุนออกมาแล้ว 1,959 กองทุน จำนวน 109,082 ราย เป็นเงิน 1,454 ล้านบาทเศษแล้ว(กองทุนหมู่บ้าน.มติชนรายวัน,ฉบับวันที่ 26 ธันวาคม 2544,หน้า24)

แสดงความคิดเห็น

การมีกองทุนหมู่บ้านเป็นสิ่งที่ดีที่สมควรส่งเสริมเป็นอย่างยิ่งเพราะนโยบายเพื่อช่วยเหลือประชาชนเป็นการสร้างงานสร้างรายได้และช่วยเหลือชาวบ้านที่ขาดงบประมาณในการประกอบอาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพทางการเกษตรกรรมซึ่งในเมืองไทยยังมีเกษตรกรที่ขาดรายได้และยากจนเป็นอย่างมาก

ข่าวสารที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นกลไกสำคัญในการพิจารณาอนุมัติเงินกู้และบริหารกองทุน ถ้ามีผู้ขอกู้น้อยกว่าเงินที่มีอยู่อย่างในหลายหมู่บ้าน ก็จะไม่มีปัญหาแต่ถ้ามีผู้ขอกู้มากกว่าเงินกองทุน ก็จะมีปัญหากรรมการกองทุนบางแห่งจึงแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยการเอาเงินกองทุนไปเฉลี่ยแจกกันทั่วหน้าซึ่งขัดวัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุน ที่มุ่งสร้างงาน สร้างรายได้ และกระตุ้นเศรษฐกิจ (กองทุนหมู่บ้านด้านลบ. ไทยรัฐ,ฉบับวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2545,หน้า3)

แสดงความคิดเห็น

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านให้ประสบความสำเร็จได้นั้นสิ่งสำคัญก็ควรที่จะสร้างรากฐานของการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีระบบถ้าหากกรรมการกองทุนยังขาดความรู้ คุณธรรมและความเข้าใจในการบริหารการจัดการกองทุน กองทุนหมู่บ้านก็จะไม่สามารถประสบผลสำเร็จได้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะหมู่บ้านหนองปลิง หมู่ที่ 4 ตำบลไชยมงคล จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าไปปฏิบัติงานในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2545 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีดำเนินการประเมินดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ใช้ชีพชีพอโมเดลตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับบุคคล (ผู้ก) ดังนี้(กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

- 1.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้ก)
- 1.2 การประเมินปัจจัย เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้ก)
- 1.3 การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้ก)
- 1.4 การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้ก)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านหนองปลิง หมู่ที่ 4 ตำบลไชยมงคล จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้

2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	11	คน
2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	92	คน
2.2.1 สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้	จำนวน	41	คน
2.2.2 สมาชิกทั่วไป	จำนวน	51	คน
2.3 ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	401	คน
2.4 ผู้นำชุมชน ผู้นำอาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน	3	คน

2.5 ข้าราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน

3.1 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1) การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

2) การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้านโดยใช้แบบรายงานต่าง ๆ (บร.)

3) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

4) การเจาะลึกกรณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 5 รายมีวัตถุประสงค์การกู้แตกต่างกัน อาจใช้ข้อมูลจาก บร.11

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

1) แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)

2) แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)

3) แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะชีวิตที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง)

4) แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)

5) แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง)

6) แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

7) แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)

8) แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)

9) แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)

10) แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)

11) แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกกรณี)

12) แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์กรประกอบ ได้แก่ บริษัท ปังจ๊าย กระบวนการและผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้ดูแล) ดังนี้

4.1 การประเมินบริษัทมีรายละเอียดตามตารางที่ 1.

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริษัท
หมายเหตุ ตัวชี้วัด CI-PD12.2 นำมาจากองค์ประกอบการประเมินซีพีโมเดล (หน้า 3)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
CI-ประวัติด้านความเป็นมาหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ที่มาของชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหนและเหตุใดจึงอพยพมา สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร อาชีพเดิม(อาชีพหลัก/รอง) คืออะไร อาชีพเดิมที่เลิกทำไปแล้ว คืออะไร เพราะอะไรจึงเลิกทำ อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคมีประมาณ พ.ศ.ใด (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา) 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพ ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร.1 ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C-2 สภาพ ภูมิศาสตร์ ของหมู่บ้าน	1. ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน 2. อาณาเขตที่ติดต่อกับ หมู่บ้านอื่น 3. แผนที่หมู่บ้าน	1. ข้อมูลจากเอกสาร 2. หมู่บ้าน 3. ผู้นำชุมชน	1. ศึกษาจากเอกสาร 2. สังเกต 3. สัมภาษณ์
C-3สภาพ เศรษฐกิจและ สังคมของ หมู่บ้าน	1. อาชีพหลักและอาชีพ รองของชาวบ้าน 2. จำนวนพื้นที่ทำการ เกษตร 3. จำนวนที่ดินทำกิน โดยเฉลี่ย 4. จำนวนและประเภท 5. จำนวน โรงเรียนในหมู่บ้าน 6. โรงงานอุตสาหกรรม ในหมู่บ้าน 7. โรงเรียนในหมู่บ้าน 8. โรคที่เจ็บป่วย 9. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย	1. ผู้นำชุมชน 2. สถานีอนามัยตำบล 3. โรงเรียน 4. เกษตรตำบล 5. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. สังเกต
C4-วัฒนธรรม ประเพณี	1. จำนวนวัด/โบสถ์/มัสยิด 2. จำนวนพระ/เณร/ บาทหลวง 3. ภาษาพื้นบ้านที่สำคัญ 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อด้านต่าง ๆ (ศาลปู่ตาฯ)	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้นำอาวุโส 3. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ ตามแบบบร.1 2. ศึกษาจาก เอกสาร 3. สังเกต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บ
C-5 โครงสร้าง ลักษณะพื้นฐาน และทรัพยากร	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนและสภาพของ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว, ศาลาประชาคม, ไปรษณีย์ ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพ ทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ ที่เป็น สาธารณประโยชน์ 	1. ผู้นำชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. สังเกต
C-6 ผู้นำ ชุมชนการ รวมกลุ่มและ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทผู้นำที่เป็น ทางการและไม่เป็น ทางการ 2. กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ใน หมู่บ้าน (จำนวน- สมาชิก, ทุนของกลุ่ม, กิจกรรมกลุ่ม, ปีก่อตั้ง) 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน ต่าง ๆ (ชื่อ, อายุ, ความ- เชี่ยวชาญ) 	1. ผู้นำชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. สังเกต
C-7 โครงการ พัฒนาที่ผ่าน มา	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำ ขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/กิจกรรม ของโครงการ) <p>(ย้อนหลัง 5 ปี)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง 3. ข้อมูลที่บันทึกไว้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C-8ความ เข้มแข็งของ ชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้ เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัว ที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนา 10. การช่วยเหลือผู้ด้อย โอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงาน แก้ปัญหาชุมชน 	1. ชาวบ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ ตามแบบ บร.2 ครั้งที่ 1 (มาจากข้อมูล- คิบบสัมภาษณ์ 51 ครัวเรือน)
ระดับรายบุคคล			
C9-อาชีพเดิม	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาชีพหลัก / รอง 2. ผลการประกอบอาชีพ เดิม(เพียงพอต่อการ - เลี้ยงครอบครัวหรือไม่) 3. ปัญหาอุปสรรคในการ ประกอบอาชีพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. สัมภาษณ์ เพิ่มเติม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C10-สมาชิก ในครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัว และรายละเอียด เช่น จำนวน , อายุ , สถาน ภาพสมรส , ระดับการ ศึกษา , ความสัมพันธ์ กับหัวหน้าครอบครัว การมีงานทำ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ ตามแบบ บร.1 2. สัมภาษณ์ เพิ่มเติม
C11-สภาพ การอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเอง หรือไม่ ถ้าไม่มี พัก อาศัยอย่างไร	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
C12-รายได้ ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัว ต่อเดือน 2. ความเพียงพอของ รายได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เติม
C13-หนี้สิน ของครอบครัว ก่อนกู้เงิน กองทุน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ ต่อเดือน 2. สาเหตุของการมีหนี้สิน 3. แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11 2. สัมภาษณ์ เพิ่มเติม

4.2 การประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I1 – นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของระเบียบ สำนักนายกฯ 2. รายละเอียดของระเบียบ กองทุนฯ	1. ระเบียบสำนัก นายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง แห่งชาติ	1. ศึกษาจากเอกสาร
I2 – การ ประชาสัมพันธ์	1. ช่วงเวลาที่มีการ ประชาสัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อ ประชาสัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการ ประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการ ประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกองทุน หมู่บ้าน 5. เอกสาร ประชาสัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
I3 – คณะ อนุกรรมการ ระดับอำเภอ ที่เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะอนุกรรมการ 2. องค์ประกอบ คณะอนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการ 4. การปฏิบัติหน้าที่	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะอนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการ 4. การปฏิบัติหน้าที่	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
I4 – คณะ กรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการ ดำรงตำแหน่ง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบบร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I5 – การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ความเข้าใจ แก่คณะกรรมการ หมู่บ้านและชาวบ้าน	1. วิธีการในการเตรียมความพร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม 3. จำนวนครั้งในการเตรียมความพร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กรที่ทำหน้าที่ในการเตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ชาวบ้านตามแบบ บร.3 บร.9 2. สัมภาษณ์คณะกรรมการหมู่บ้าน
I6 – เงินกองทุน 1 ล้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
I7 – เงินทุนสะสมอื่นๆ	1. ประเภท/จำนวน/ที่มา และการเก็บรักษาเงินทุนสะสมอื่นๆ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
I8 – บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ, วุฒิ การศึกษา, อายุ, เพศ, ภูมิลำเนา, สถานภาพสมรส ความสามารถพิเศษ (ถ้ามี) 2. บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน 2. คู่มี่อนักศึกษา	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจากเอกสาร
ระดับรายบุคคล			
I9 – จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
I10 – จำนวนเงินทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I11- วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
I12- สถานที่วัสดุอุปกรณ์และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ	1. สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2. วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ 3. วัตถุดิบในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
I13- ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
I14- จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

4.3 การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PC1- การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน
PC2- การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน	1. กระบวนการในการจัดเอกสารขอขึ้นทะเบียน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. การสัมภาษณ์
PC3-ระบบบัญชีกองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้ บัญชีเงินสัจจะ 3. ความเป็นปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC4-กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน			
PC4.1- การรับสมัครจากกรรมการ	1. ช่วงเวลาในการรับสมัครและเหตุผลการขอกู้ 2. ค่าธรรมเนียมการสมัครและเหตุผล 3. ขั้นตอนการรับสมัคร	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์จากคณะกรรมการกองทุน 3. ศึกษาเอกสาร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	4. คุณสมบัตินักสังคมสงเคราะห์และ เหตุผล		
	5. ปัญหาอุปสรรค		
PC4.2- การ หมดสมาชิกภาพ	1. การหมดสมาชิกภาพ และเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ ปร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม จากคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 3. ศึกษาจากเอกสาร
PC4.3- ประเภทสมาชิก	1. การกำหนดประเภท สมาชิกและเหตุผล		
PC4.4- การทำทะเบียน สมาชิก	1. ความเป็นปัจจุบันใน การจัดทำ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียน สมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
PC5- กิจกรรมเกี่ยวกับ การกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน			
PC5.1- ขั้นตอนการขอกู้	1. ขั้นตอนในการขอกู้ 2. เอกสารประกอบการ ขอกู้ 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 4. เอกสารโครงการขอกู้	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
PC5.2- การคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการ คัดเลือกและเหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล 3. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ ปร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เติม

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC5.3- การโอนเงินให้ผู้ใช้	1. ขั้นตอนในการโอนเงิน 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้ 3. หลักฐานการโอนเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5.4- การรับชำระหนี้	1. ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่งเงินคืน 3. เอกสารในการส่งเงินคืน	1. สัมภาษณ์
PC6- การส่งเสริมการใช้เงินกู้			
PC6.1- การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นในการแนะนำ 3. วิธีการแนะนำ 4. จำนวนครั้งในการแนะนำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC6.2- การช่วยหาตลาด	1. ผู้ที่ช่วยหาตลาด 2. วิธีในการส่งเสริมการตลาด 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC7- การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้	1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ 2. วิธีการตรวจสอบ 3. จำนวนครั้งในการตรวจสอบ 4. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC8- การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทรายงานที่จัดทำ 2. ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ 3. วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน 4. ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน 3. เอกสารการจัดทำรายงาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
PC9- การจัดสรรผลประโยชน์	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC10- การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่เข้าร่วมเครือข่าย 3. วิธีการสร้างเครือข่าย 4. ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าเครือข่าย 5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่าย 6. ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัณฑิตกองทุน 3. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบมีส่วนร่วม
ระดับรายบุคคล			
PC11- การใช้จ่ายเงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายละเอียดของการใช้จ่าย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PC12- การหาความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตจากการ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
เพิ่มเติม		หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	เสวนาตามแบบ บร.6
PC13- การหาตลาด	1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำใน การหาตลาด	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

4.4 การประเมินผลผลิต มีรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PD1- จำนวนสมาชิก กองทุน	1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มตั้งกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกที่มีการ เพิ่มเติม/ลดลง (31 ก.ค.2545) 3. เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิก กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
PD2- จำนวนผู้ได้ เงินกู้	1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติ ให้กู้ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ให้กู้ แต่ละครั้ง 3. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ ต่อจำนวนสมาชิกกองทุน หมู่บ้านทั้งหมด (31 ก.ค.45) 4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบบร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD3-ยอดเงินที่ให้กู้	1. ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้และ ยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ ละครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ ทั้งหมด (31 ก.ค.45) 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 นับถึง 31 ก.ค. 45	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. ศึกษาเอกสาร

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD4- จำนวนผู้ชำระค่าน้ำตามกำหนด	1. จำนวนผู้ชำระค่าน้ำตามกำหนด (31 ก.ค.45) 2. จำนวนผู้ที่ไม่ชำระค่าน้ำตามกำหนด (31 ก.ค.45) และเหตุผล 3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้ที่ไม่ชำระค่าน้ำตามกำหนด	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่ม 3. ศึกษาจากเอกสาร
PD5- ยอดเงินที่มีการชำระค่าน้ำ	1. ยอดเงินผู้ที่มาชำระค่าน้ำถึง 31 ก.ค. 45 จำแนกเป็นเงินต้น, ดอกเบี้ย, ค่าปรับ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD6- กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสมแยกประเภทตาม 17 2. การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝากกองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD7- การใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 2. จำนวนผู้ที่ใช้เงินไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์โครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ	1. ผู้ตรวจสอบตาม PC7	1. สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ
PD8- ทักษะคติของชุมชนต่อกองทุน	1. ทักษะคติต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิง บวก/ลบ 2. ทักษะคติต่อกองทุน 1 ล้านบาทในเชิง บวก/ลบ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้อง	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD9-เกิดเครือข่ายองค์กรเรียนรู้(หลังจากทำPC10)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย 	1. บัณฑิตกองทุน	1. รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิต (ตัวเอง)
PC-10การเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสบการณ์/การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 2. ประสบการณ์/การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.10
PC-11 ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่มการประชุม/เสวนา 9. การประชุม/เสวนาอย่างสม่ำเสมอ 	1. สมาชิกและชาวบ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2และ บร.7 (จากข้อมูลดิบ 50 ครัวเรือน) 2. สังเกต

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล PD12-ผลที่ได้ตาม วัตถุประสงค์ของ การกู้ PD-12.1 ผล โดยตรง	10. การช่วยเหลือผู้ด้อย โอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนแก้ ปัญหาชุมชน 13. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของ ชุมชนตามทัศนคติของ ชาวบ้าน	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้ PD12.2-ผล 1. สัมภาษณ์โดยอ้อม 2. สังเกตตามแบบ บร.10	1. สัมภาษณ์ สังเกต
	1. ผลการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้		1. ประสพการณ์ 2. การยอมรับจากชุมชน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองปลิง หมู่ 4 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินไว้ 4 ประการ

ตามที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 และดำเนินการประเมินโดยใช้รูปแบบชีพพีโมเดล ซึ่งมีตัวชี้วัดแหล่งข้อมูลตามแบบการประเมิน ผู้ทำสารนิพนธ์จึงได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน ดังตารางที่ 5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
1. เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านหนองปลิง หมู่ 4 บรรลุเป้าหมายต่อไปนี้มีมากน้อยเพียงใด				
1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ PD1-PD7		16	PC5	
สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก		17	PC9	
		19		
1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน		14	PC1-PC9	
1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการ PD9			PC1-PC4	
เรียนรู้และสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้าง PD10				
เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน				
1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน PD2-PD6		12	PC10	
		15	PC11	
PD8,PD12		19		

1.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็ง

PC10

PD8-PD12

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.	เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริม PD8 และจัดขบวนการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 1	C1-C8	11-14 18-115	PC1-PC10 PC11-PC14
3.	เพื่อศึกษาว่ามีการสร้างเครือข่ายของค้การเรียนรู้ PD9 และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและ ระหว่างหมู่บ้าน/ตำบล		13 18	PC10
4.	เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตาม PD11 ทักษะของประชาชนและที่กำหนดโดยกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	C8		

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 6.1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 6.2 การวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษา เอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

หลังจากผู้ทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ซึ่งประยุกต์จากรูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล ดังกำหนดรายละเอียดไว้ในบทที่ 3 เพื่อนำมาวิเคราะห์โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการครั้งนี้ ผลการวิเคราะห์แบ่งได้เป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของบ้านหนองปลิง หมู่ที่ 4 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้านจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับรายบุคคลแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของหมู่บ้านหนองปลิง จากข้อมูลตัวชี้วัด(C1-C7)

1.1 ประวัติความเป็นมา (C1)

แต่เดิมประมาณปี พ.ศ. 2409 มีกองคาราวานนำกระบือเดินทางมาขายและได้แวะพักที่หมู่บ้านแห่งนี้ เพราะหมู่บ้านแห่งนี้มีแหล่งน้ำอยู่มากมายและเหมาะสำหรับการอุปโภคและบริโภค สิ่งสำคัญคือเป็นทางผ่านที่สำคัญของกองคาราวานหลาย ๆ กอง ใครที่ผ่านมาก็มักจะแวะพักแรมที่นี่ แต่สิ่งที่เป็นปัญหาคือ ในหนองน้ำต่าง ๆ มีปลิงอาศัยอยู่มากมาย เมื่อคนและกระบือมาลงอาบน้ำก็จะพบว่า มีตัวปลิงจำนวนมากคอยมาเกาะดูดเลือดทำให้เกิดความเจ็บปวดและรำคาญต่อคนและกระบือเป็นอย่างมาก

เมื่อเส้นทางแห่งนี้เป็นทางผ่านบ่อยครั้งของการเดินทาง กองคาราวานบางกองจึงตัดสินใจตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยอยู่ที่นี้ ดังนั้นจึงไม่สามารถระบุได้ว่าผู้คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานมาจากที่ใดบ้าง เมื่อมีการตั้งถิ่นฐานมากขึ้นการขยายตัวของประชากรเริ่มเพิ่มขึ้น ประมาณปี พ.ศ. 2502 เริ่มเกิดภาวะแห้งแล้งต้นไม้แห้งตาย พืชผลให้ผลผลิตที่ไม่ค่อยดีเท่าที่ควร จึงมีครอบครัวบางครอบครัวอพยพถิ่นฐานย้ายไปตั้งถิ่นฐานที่อื่น จะเหลือไว้ก็เป็นบางครอบครัวที่อาศัยอยู่นานแล้ว จนมาถึงปัจจุบันนี้ป่าไม้เริ่มสมบูรณ์มากขึ้นมีสัตว์ป่าบางชนิดอาศัยอยู่บ้าง แต่หนองน้ำก็เริ่มลดน้อยลงเพราะมีการนำดินมาถมและสร้างเป็นที่อยู่อาศัย เหลือหนองน้ำอยู่ที่เดียวที่ปรับสภาพเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของหมู่บ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป ทำไร่ มันสำปะหลัง ไร่อ้อย และเลี้ยงสัตว์ อาชีพข้าราชการและรับจ้างมีอยู่เป็นบางส่วนน้อย ที่เหลืออยู่ก็มีเพียงคนชราและเด็ก ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน

ด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนนทางเข้าหมู่บ้านแต่เดิมเป็นถนนลูกรัง ปัจจุบันมีการสร้างถนนคอนกรีตบางสายเข้าไปในหมู่บ้านแต่จะมีบางเส้นทางที่ยังเป็นถนนลูกรังอยู่ สภาพพื้นที่เป็นแอ่งกระทะคือจุดที่สูงที่สุดของอำเภอเมืองปัจจุบันภายในหมู่บ้านได้มีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้เกือบทุกครัวเรือน จะมีไม่กี่หลังคาเรือนที่ไม่มีเพราะฐานะค่อนข้างยากจน ระบบการสื่อสารมีตู้โทรศัพท์สาธารณะภายในหมู่บ้าน 1 ตู้ และในบริเวณทางเข้าหมู่บ้านอีก 2 ตู้ การคมนาคมมีถนนลาดคอนกรีตเนื่องจากทางเข้าออกหมู่บ้านเป็นทางผ่านของมหาวิทยาลัยสุรนารีนครราชสีมา ดังนั้นระบบสาธารณูปโภคจึงมีความสะดวกมากขึ้น

1.2 สภาพภูมิศาสตร์ (C2)

หมู่บ้านหนองปลิง ตั้งอยู่ในตำบลไชยมงคล ถนนสายกบินทร์บุรีอำมาเขตติดต่อกับอำเภอปักธงชัยนครราชสีมา ห่างจากสวนสัตว์นครราชสีมาประมาณ 1 กม.

สภาพที่ดินเป็นดินแดง ปัจจุบันมีการสร้างถนนคอนกรีตบางสายเข้าไปในหมู่บ้านแต่มีบางเส้นทางที่ยังเป็นดินลูกรังอยู่ สภาพพื้นที่เป็นแอ่งกระทะสูง

ป่าไม้ยังมีเหลือพอควร แต่ไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์ส่วนใหญ่จะเป็นการทำไร่มันและไร่อ้อย พื้นที่สาธารณูปโภคจัดสรรแบ่งเป็น ศาลาประชาคม 2 แห่ง คือ สนามกีฬาและหอกระจายข่าว

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชนมีหนองน้ำอยู่ 1 แห่ง มีลักษณะกว้างและลึกพอควร ชาวบ้านบางครอบครัวจะทำไปใช้ในการเกษตรเลี้ยงและบริโภค แต่ปัจจุบันหมู่บ้านได้มีน้ำประปาใช้แล้ว

1.3 สภาพเศรษฐกิจและสังคม (C3)

หมู่บ้านหนองปลิงมีการดำรงชีวิตแบบเครือญาติพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แบ่งอยู่กันเป็นกลุ่ม ๆ ส่วนใหญ่ถ้าเป็นเครือญาติกันก็อยู่ตามกลุ่มเดียวกัน

ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่ชาวบ้านให้ความเคารพและเชื่อถือเป็นผู้ที่อยู่ในครอบครัวในระยะแรก ๆ ที่เข้ามาตั้งรกรากที่นี่ การปกครองภายในหมู่บ้านใช้ระบบประชาธิปไตยมีการเรียกประชุมประจำหมู่บ้านเดือนละ 2 ครั้งที่ศาลาประชาคม

เศรษฐกิจภายในชุมชนยังไม่คล่องตัวเท่าที่ควร เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป มีร้านขายของชำ 8 แห่ง การจับจ่ายใช้สอยต้องเดินทางไปซื้อที่ตลาดสามแยกปักธงชัย ตลาดโคกเพชร หมู่บ้านยังไม่มีกลุ่มแม่บ้านและเนื่องจากชาวบ้านไม่ค่อยให้ความสนใจ

โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตหมู่บ้านหนองไทร หมู่ 5 ชื่อโรงเรียนบ้านไชยมงคลสืบสินวิทยา เป็นศูนย์รวมของเยาวชนภายในตำบล

1.4 วัฒนธรรมและประเพณี (C4)

ชาวบ้านหนองปลิงส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดอยู่นอกหมู่บ้านคือ วัดป่าหนองปลิง และวัดประจำตำบลคือ วัดใหม่ไชยมงคล ประชาชนภายในหมู่บ้านมีการทำบุญตามประเพณีท้องถิ่นและวันสำคัญทางศาสนา ได้แก่

เดือนมกราคม	ทำบุญประเพณี	วันเด็กและวันปีใหม่
เดือนกุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณี	เทศน์มหาชาติ
เดือนมีนาคม	ทำบุญประเพณี	ทอดผ้าป่า
เดือนเมษายน	ทำบุญประเพณี	วันสงกรานต์
เดือนพฤษภาคม	ทำบุญประเพณี	-
เดือนมิถุนายน	ทำบุญประเพณี	-
เดือนกรกฎาคม	ทำบุญประเพณี	วันเข้าพรรษา
เดือนสิงหาคม	ทำบุญประเพณี	วันแม่แห่งชาติ
เดือนกันยายน	ทำบุญประเพณี	วันสารทไทย
เดือนตุลาคม	ทำบุญประเพณี	วันออกพรรษา, กวนข้าวทิพย์
เดือนพฤศจิกายน	ทำบุญประเพณี	ลอยกระทง
เดือนธันวาคม	ทำบุญประเพณี	วันพ่อแห่งชาติ

วัฒนธรรมทางด้านภาษาชาวบ้านหนองปลิงส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยโคราชซึ่งเป็นภาษาพื้นเมืองโคราช

ด้านสุขอนามัยชาวบ้านหนองปลิงส่วนมากมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ดี เมื่อชาวบ้านมีการเจ็บป่วยก็จะไปรักษาที่สถานอนามัยประจำตำบลไชยมงคลซึ่งอยู่ห่างจากตัวหมู่บ้านประมาณ

2. กิโลเมตร ทางด้านสาธารณสุขจะจัดส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจโรคและให้ความรู้ทางด้านสุขอนามัยเป็นประจำประมาณเดือนละ 1 ครั้ง

1.5 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร (C5)

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลหนองจะบก

ทิศใต้ ติดกับ หมู่บ้านหนองไทร

ทิศตะวันออก ติดกับ หมู่บ้านไชยมงคล โดยมีถนนราชสีมา-ปักธงชัยตัดผ่าน

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลสุรนารี

ทางเข้าหมู่บ้านมี 2 ทาง โดยมีถนนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีตัดผ่าน

บ้านหนองปลิงมี 102 ครัวเรือน ไฟฟ้าและน้ำประปาเข้าสู่หมู่บ้านเมื่อ พ.ศ 2530 ปัจจุบันมีเกือบทุกครัวเรือน ผู้โทรศัพท์สาธารณะภายในหมู่บ้านตั้งอยู่ที่ใจกลางหมู่บ้านบริเวณศาลาประชาคม (เก่า) 1 เครื่อง (ไม่รวม-โทรศัพท์ส่วนตัวและมือถือ) และมีหอกระจายข่าวภายในหมู่บ้านจำนวนสองที่ โดยทางหมู่บ้านพึ่งได้รับงบประมาณจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลไชยมงคลมาสร้างร่วมกับสนามกีฬาและศาลาเอนกประสงค์ภายในหมู่บ้าน

ส่วนด้านทรัพยากรธรรมชาติที่เคยเป็นป่าถูกทำลายไปหมดเหลือแต่ป่ายูคาลิปตัสและไร่มันสัมปหลังซึ่งเป็นของนายทุนและชาวบ้านที่ซื้อไว้ทำการเกษตรและเก็งกำไรอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน มีแหล่งน้ำที่เป็นสระจำนวน 1 แห่งเป็นแหล่งน้ำที่ชาวบ้านใช้ประโยชน์ร่วมกันสามารถเก็บกักน้ำได้ตลอดทั้งปี

1.6 ผู้นำชุมชน และการรวมกลุ่มและปัญหาท้องถิ่น (C6)

หมู่บ้านหนองปลิงมีผู้นำหมู่บ้านทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการได้แก่ ผู้นำหมู่บ้านที่ได้มาจากการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการรับรองจำนวน 3 คนดังนี้

1. นาย หน หมู่สะแก	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
2. นายปรีดี หมู่สะแก	ตำแหน่ง	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
3. นายเกลี้ยง ราชฤทธิ์	ตำแหน่ง	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

นอกจากนี้ยังมีผู้นำกลุ่มซึ่งมาจากการเลือกตั้งของชาวบ้านที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่

1. นายปรีดี หมู่สะแก	ตำแหน่ง	ประธานกองทุนหมู่บ้าน
2. นายบุรีชัย ไชยศรีรัมย์	ตำแหน่ง	ประธานกลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้าน

การจัดตั้งกลุ่ม

1. กลุ่มออมทรัพย์

- มีสมาชิกจำนวน 167 คน

- มีเงินออมทรัพย์จำนวน 27,9000 บาท

2. กลุ่มกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

-มีสมาชิกจำนวน 92 คน

-มีเงินทุนทั้งหมด 1,000,000 บาท

กิจกรรมของกลุ่มทั้ง 2 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะมีการประชุมปรึกษาและเสวนาร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มเดือนละ 1 ครั้ง พร้อมเสนอปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาหารือร่วมกัน ส่วนด้านภูมิปัญญาที่เกิดขึ้นเองนั้นชาวบ้านยังไม่มีใครมีภูมิปัญญาในการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ต้องได้รับการชี้แนะและการฝึกอบรมจากภาครัฐเป็นเรื่อง ๆ

1.7 โครงการพัฒนาที่ผ่านมา (C7)

ภาครัฐได้เข้ามาช่วยเหลือหมู่บ้านหลายโครงการโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับสาธารณสุขไปไกล เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ นอกจากนี้ก็ยังมีโครงการจัดให้มีถังขยะที่มาตรฐานประจำหมู่บ้าน เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรค

ภาคเอกชนที่เข้าร่วมมือช่วยพัฒนาหมู่บ้านจะเป็นในรูปแบบเงินอุดหนุนจากพรรคการเมือง ตามโครงการต่าง ๆ ที่ชาวบ้านร่วมกันเสนอขึ้น เช่น เงินอุดหนุนให้มีการติดตั้งหลอดไฟฟ้าตามแยกต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านเพื่อให้แสงสว่างเวลากลางคืน เงินอุดหนุนพัฒนาสนามกีฬาสำหรับเยาวชนภายในหมู่บ้าน

ตอน 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน

วัตถุประสงค์ ข้อ 1 การบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิการของสมาชิก

กองทุนหมู่บ้านหนองปลิง ได้รับอนุมัติเงินเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2544 โดยเก็บรักษาเงิน 1 ล้านบาทไว้ที่ธนาคารออมสิน สาขาประจวบคีรีขันธ์ หมายเลขบัญชีธนาคาร กองทุนหมู่บ้านหนองปลิง เลขที่ 06-4318-20-011293-3 ส่วนเงินกองทุนสัจจะที่สมาชิกกองทุนได้ร่วมกันสะสมไว้จำนวน 10 เดือนมียอดเงิน 9,200 บาท เก็บเงินไว้ที่ธนาคารออมสิน สาขาประจวบคีรีขันธ์ เลขที่บัญชี 06-4318-20-011292-4

ขั้นตอนในการขอกู้และเอกสารประกอบการกู้

1. ต้องสมัครเป็นสมาชิกกองทุนก่อน

2. เขียนโครงการอาชีพที่จะขอกู้เงิน ไปลงทุน
3. ยื่นเอกสารประกอบการกู้ได้แก่ สำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาสมุดเงินฝากธนาคารออมสิน หมายเหตุ สำเนาสมุดเงินฝากธนาคารออมสินผู้ขอกู้ต้องไปเปิดบัญชีกับธนาคารออมสินก่อน
4. กรรมการพิจารณาตรวจสอบ เพื่ออนุมัติเงินแล้วให้ทำสัญญา 1 ชุด และมีบุคคลค้ำประกัน 2 คน ขั้นตอนนี้มีปัญหาและอุปสรรคตรงที่ชาวบ้านเขียนโครงการที่จะดำเนินงานไม่เป็นอันหนังสือไม่ออกและเขียนหนังสือไม่ถูก

การคัดเลือกผู้กู้

1. ผู้ขอกู้ต้องมีภูมิลำเนา มีทะเบียนบ้านอยู่ในหมู่บ้านหนองปลิง ไม่น้อยกว่า 1 ปี
 2. มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
 3. ไม่ติดการพนัน ไม่พิการสามารถประกอบอาชีพได้
 4. ต้องสมัครเป็นสมาชิกกองทุนก่อน
การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้จะไม่พบปัญหาและอุปสรรคใดๆ
หลักเกณฑ์ในการอนุมัติเงินกู้
 1. พิจารณาจากโครงการของผู้กู้ว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหน
 2. พิจารณาขอเงินที่ขอกู้ว่าเหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินการตามโครงการหรือไม่
 3. พิจารณาจากประวัติส่วนตัวของผู้กู้ ประวัติด้านความประพฤติ และประวัติด้านการเงินขั้นตอนนี้จะมีปัญหาตรงที่ผู้กู้ไม่เข้าใจหลักเกณฑ์ในการพิจารณาของคณะกรรมการ ต้องการจะได้รับเงินเต็มจำนวนที่ขอกู้เท่านั้น
- การโอนเงินให้ผู้กู้
1. ผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้แล้วต้องไปเปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคารออมสินสาขาประจวบพล
 2. กรรมการกองทุนจะ โอนเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้านหนองปลิงเข้าบัญชีของสมาชิกผู้ขอกู้
ขั้นตอนนี้จะมีปัญหาเนื่องจากสมาชิกผู้กู้อยากได้เงินสดที่สะดวก รวดเร็วไม่ต้องการผ่านระบบบัญชียุ่งยากหลายขั้นตอน
- การรับชำระหนี้
1. ผู้กู้แจ้งความประสงค์ขอชำระหนี้เงินต้นพร้อมดอกเบี้ยต่อคณะกรรมการกองทุน
 2. ผู้กุนำเงินที่จะชำระคืน ไปโอนเข้าบัญชีเงินต้นของกองทุนหมู่บ้านหนองปลิง ผ่านทางธนาคารออมสินสาขาประจวบพล
 3. ผู้กุนำใบเสร็จรับเงินหรือใบแจ้งการ โอนเงินมามอบแก่คณะกรรมการกองทุน
 4. ยกเลิกสัญญากู้ยืมเงิน

ขั้นตอนนี้ยังไม่พบปัญหาใด ๆ เนื่องจากยังไม่ครบกำหนดคืนทุน

การจัดสรรผลประโยชน์

1. ด้านการศึกษา นำเงินที่ได้จากดอกเบี้ยเงินกู้ 20 เปอร์เซ็นต์ ไปปรับปรุงสนามฟุตบอลให้เยาวชนในหมู่บ้านมีสถานที่ออกกำลังกายเนื่องจากหมู่บ้านหนองปลิง ไม่มีโรงเรียน
2. ด้านการศึกษา โดยจัดสรรเงินจากดอกเบี้ย 20 เปอร์เซ็นต์ มามอบเป็นทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนในหมู่บ้านที่เรียนดีแต่ยากจน เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาด้านการศึกษา
3. ด้านสาธารณะประโยชน์อื่น ๆ ที่เป็นการทำกิจกรรมของชาวบ้านร่วมกัน โดยจัดสรรเงินดอกเบี้ย 10 เปอร์เซ็นต์
4. ดอกเบี้ยที่เหลือจากการจัดสรรด้านประโยชน์ต่าง ๆ ก็จะเก็บสะสมไว้เป็นเงินกองทุนหมู่บ้านต่อไปประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์

จำนวนสมาชิกกองทุน

จำนวนสมาชิก ณ วันที่ 6 พฤศจิกายน 2544 มีสมาชิกกองทุน 92 คน และมีสมาชิกกู้เงินไปแล้ว

42 คน

เงินกองทุนหมู่บ้านหนองปลิง ได้มีการอนุมัติให้กู้เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้แล้ว ตัวอย่าง เช่น

1. นายพชร ใสใหม่ ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 20,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อทำไร่อ้อย
2. นายสัมพันธ์ ชื่นราม ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 15,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อเลี้ยงสุกร
3. พันโทวัฒนไชย เตียมพาณิชย์ ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 20,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อขายของชำ
4. นางเจียมจิต ไชยเลิศ ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 20,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อค้าขาย
5. นางแสวง มะระมิ่ง ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 20,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อเลี้ยงไก่
6. นางสมนึก โพธิ์วัด ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 20,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อทำไร่มันสำปะหลัง
7. นายพัชรชัย ไชยศรีรัมย์ ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 20,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อปลูกมะม่วง
8. นางบุญจันทร์ พิมพ์ดี ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 20,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อทำนา
9. นายทองม่าน แรคสันเทียะ ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 25,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อซ่อมรถยนต์

การใช้เงินตามวัตถุประสงค์

1. จำนวนผู้ที่ใช้เงินเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้กำหนดไว้มีทั้งหมด 41 คน ซึ่งแยกออกเป็นรายกลุ่มอาชีพทั้งเป็นการลงทุนในอาชีพใหม่และเพิ่มทุนในอาชีพเดิมที่ทำอยู่แล้ว
2. จำนวนผู้ที่ใช้เงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้กำหนดไว้มี จำนวน 10 คน เนื่องจากได้รับเงินกู้ยืม ไม่เพียงพอต่อการลงทุน

1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองปลิงมีทั้งหมด 11 คน โดยแยกเป็นชาย 6 คน หญิง 5 คน คุณสมบัติของกรรมการทั้งหมดต้องเป็นคนที่มีอายุอยู่ในหมู่บ้านหนองปลิง ไม่น้อยกว่า 2 ปี เป็นบุคคลที่ทุ่มเทและเสียสละเพื่องานส่วนรวมของหมู่บ้านมาโดยตลอด และเป็นผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ที่เคยผ่านงานด้านบริหารจัดการมาแล้วบางส่วน คณะกรรมการทั้ง 11 คนจะถูกแต่งตั้งมาจากชาวบ้านทั้งหมดที่มาร่วมทำประชาคม ประมาณ 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้านหนองปลิง โดยวิธีเสนอชื่อบุคคลที่เหมาะสมทั้ง 11 คน แล้วให้ชาวบ้านทั้งหมดยกมือสนับสนุน และคณะกรรมการที่ถูกเสนอชื่อจะต้องมีความเต็มใจและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ทันที คณะกรรมการ 1 ชุดจะดำรงตำแหน่ง 2 ปี เมื่อเวรบริหารงานไปได้ 1 ปี คณะกรรมการจะจับสลากออกกึ่งหนึ่งแล้วเลือกบุคคลที่เหมาะสมเข้ามาปฏิบัติหน้าที่แทนชุดที่จับสลากออกไป ส่วนการจัดสรรตำแหน่งต่าง ๆ คณะกรรมการทั้งหมดจะคัดเลือกกันเองตามความเหมาะสม โดยดูจากความสามารถ ความรู้ และประสบการณ์การทำงานของแต่ละคน การพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการได้แก่

1. เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 2 ปี
2. ตาย
3. ลาออก

กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านเริ่มต้นจากคณะกรรมการที่เป็นแกนนำหลัก ๆ เช่น ประธานกองทุน เภรัญญิกกองทุน และเลขานุการกองทุน ได้ช่วยกันร่างระเบียบกองทุนหมู่บ้านหนองปลิง โดยพิจารณาจากข้อมูลพื้นฐาน นำระเบียบกองทุนที่ร่างเสร็จทั้งหมดเสนอต่อที่ประชุมชาวบ้าน เพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติต่อไป ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการร่างระเบียบกองทุนส่วนใหญ่ จะเป็นเรื่องระยะเวลาคืนทุนภายใน 1 ปี ซึ่งต้องให้สอดคล้องกับระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จะขยายระยะเวลาให้ยาวออกไปมากกว่า 1 ปี ตามความประสงค์ของชาวบ้านไม่ได้

1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเองโดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจพอเพียง

ชาวบ้านหนองปลิง ได้มีการพึ่งพาตนเองตั้งแต่กระบวนการสรรหากรรมการกองทุน กระบวนการร่างระเบียบกองทุน กระบวนการจัดทำบัญชีกองทุน ซึ่งการบริหารจัดการดังกล่าวจะมี คณะกรรมการช่วยเหลือประสานงานกันของคณะกรรมการกองทุนทุกฝ่าย มีการประชุมร่วมกัน เดือนละ 1 ครั้งเพื่อเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งปัญหาด้านการบริหารจัดการกองทุน ปัญหาของสมาชิก ผู้กู้เงิน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันเพื่อเสริมสร้างศักยภาพกองทุนที่เข้มแข็งยั่งยืน เมื่อ ปัญหาถูกแก้ไขการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ก็คล่องตัวโดยเฉพาะด้านการประกอบอาชีพของสมาชิก เกิดความเชื่อมั่น ส่งผลให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในกลุ่มอาชีพเดียวกัน นำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ในอนาคตโดยไม่ต้องพึ่งพาภาครัฐ ทำให้มีงานหมุนเวียนในหมู่บ้านช่วยกระตุ้น เศรษฐกิจฐานรากของประเทศได้อีกระดับหนึ่ง

ประโยชน์จากการพึ่งพาตนเองดังกล่าวทำให้สมาชิกกองทุนและกรรมการกองทุนได้เกิด การเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านทำให้เกิดประสบการณ์ ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันขึ้นระหว่างหมู่บ้านอื่นภายในตำบลเดียวกัน เช่น ศูนย์ ประสานงานองค์กรชุมชน (สรช.) ซึ่งประกอบด้วยองค์กรเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านในตำบลเดียวกัน เชื่อมโยงกับองค์กรกลุ่มอาชีพ และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตรภายในตำบลเดียวกัน กิจกรรมของ เครือข่ายนี้จะเน้นที่การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันในการร่วมแก้ปัญหา พัฒนาชุมชนนำไปสู่การ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

การให้ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากต่อการพัฒนาอาชีพของชาวบ้าน เพราะ อาชีพเกษตรกรรมที่ต้องอยู่กับท้องไร่ท้องนาโอกาสที่จะทราบข่าวความเคลื่อนไหวทางการตลาด โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับผลผลิตมีน้อยมาก ดังนั้นในหมู่บ้านหนองปลิง จะมีผู้ใหญ่บ้านและอบต. เป็น ประชาสัมพันธ์และผู้สื่อข่าวเนื่องจากบุคคลเหล่านี้จะเข้าร่วมประชุมกับทางการเพื่อรับทราบข้อมูล ข่าวสารจากภาครัฐแล้วนำไปถ่ายทอดให้กับชาวบ้านอีกต่อหนึ่ง สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ก็มี หลายรูปแบบ เช่น ผู้ใหญ่บ้านพูดผ่านหอกระจายข่าว และประกาศข่าวสารไว้ที่ศาลาแจ้งข่าวชาว บ้าน และการเรียกประชุมชาวบ้านทั้งหมดเพื่อรับฟังร่วมกัน

ส่วนการสร้างความรู้ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองปลิง ประธานกองทุนจะ ศึกษาและรวบรวมความรู้ รับฟังข่าวสารเรื่องของกองทุน และความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของภาครัฐ แล้วนำมาถ่ายทอดให้คณะกรรมการกองทุนทั้งหมด 11 คนได้รับทราบและแสดงความคิดเห็นร่วม กันเพื่อเพิ่มวิสัยทัศน์ กรอบความรู้ นำมาใช้ในการบริหารจัดการกองทุนของหมู่บ้าน ทั้งนี้บัณฑิต กองทุนหมู่บ้านก็ได้ร่วมเสริมสร้างเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านด้วยการทำเวทีชาวบ้าน ร่วม

เสวนาให้สมาชิกกองทุนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุน การแบ่งกลุ่มอาชีพ เพื่อให้สมาชิกกองทุนช่วยเหลือเกื้อกูล แก้ไขปัญหาร่วมกัน เป็นต้น

นอกจากนี้การมีแหล่งเงินทุนในหมู่บ้านเช่น กองทุนเงินล้าน เงินออมทรัพย์ กองทุนเงินสัจจะ ช่วยเหลือเกื้อหนุนให้เกิดการลงทุน สร้างงาน สร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้านได้อีกระดับหนึ่ง

1.4 ประชากรมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

การเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งให้กับประชาชนชาวบ้านหนองปลิง โดยเฉพาะโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีบัณฑิตกองทุนเป็นแกนนำ โดยเริ่มตั้งแต่การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกกองทุนระดับหมู่บ้าน เช่น จัดกิจกรรมเสวนาของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนและประกอบอาชีพเดียวกัน ได้แก่กลุ่มอาชีพ เกษตรกรรม ค้าขาย และบริการ เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น และสรุปผลร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรม สรุปบทเรียนชุมชนโดยให้คณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุนเสวนาร่วมกัน

การกำหนดแผนแม่บทชุมชน AIC โดยขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ในหมู่บ้านหนองปลิง ได้แก่คณะกรรมการฝ่ายพัฒนาต่างๆ ครูในโรงเรียน และพัฒนาการประจำตำบล เพื่อวิเคราะห์ แผนแม่บทร่วมกัน

จากการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระดับหมู่บ้านที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นเป็นการสร้างศักยภาพของประชากรในหมู่บ้านและเชื่อมโยงไปสู่การเพิ่มศักยภาพของประชากรระดับท้องถิ่นในตำบลเดียวกัน โดยบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านที่อยู่ในตำบลเดียวกันร่วมกัน จัดทำเวทีสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน โดยที่มีตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านเข้าร่วมเสวนาและสรุปผลร่วมกัน ทำให้เกิดการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพ ของประชากรในระดับตำบลขึ้นตามลำดับ

อุปสรรคที่พบจากการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ดังกล่าว ก็คือจะได้รับความร่วมมือน้อยมาก โดยเฉพาะการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระดับตำบล เพราะตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านไม่ยอมเสียสละเวลามาร่วมเสวนา เพราะไม่ได้ค่าตอบแทนจากการเดินทาง และเสียเวลาจากการประกอบอาชีพส่วนตัว

ทัศนคติของชาวบ้านหนองปลิงที่มีต่อกองทุนเงินล้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่รู้สึกยินดีมากที่มีกองทุนอยู่ในหมู่บ้าน เพราะจะช่วยให้ชาวบ้านได้มีแหล่งกักเก็บเงินในหมู่บ้านที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ แต่ทัศนคติของชาวบ้านที่มีต่อคณะกรรมการกองทุนพบว่า ชาวบ้านยังไม่เข้าใจบทบาทของคณะกรรมการกองทุน ยังมองในแง่ลบที่ว่าคณะกรรมการกองทุนจะเข้ามาหาผลประโยชน์แก่ตนเอง และพวกพ้อง

ผลการใช้เงินกู้ของสมาชิกผู้กู้เงินส่วนใหญ่ จะไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ แต่จะนำเงินไปเพิ่มทุนในอาชีพ ที่ตนเองได้ทำมาก่อนที่จะมีเงินกองทุนมาช่วยเหลือ ซึ่งสมาชิกผู้กู้เงินทุกคนมีประสบการณ์ในด้านอาชีพเหล่านั้นอยู่แล้ว แต่ลักษณะการดำเนินงานหลังจากกู้เงินกองทุนไปเพิ่มเติมแล้ว ก็ยังอยู่ในรูปแบบเดิม ไม่ได้เพิ่มประสิทธิภาพในอาชีพเท่าที่ควร ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาอาชีพที่แน่นอนอะไรเลย ไปแต่ไปตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของการระบวงการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมให้กองทุนหมู่บ้านหนองปลิงบรรลุเป้าหมายได้เริ่มต้นที่ชาวบ้านหนองปลิง มีลักษณะครอบครัวที่เป็นเครือญาติกันเกือบทั้งหมู่บ้านล้วนแต่เป็นชนพื้นเมืองโคราชแต่ดั้งเดิมจะมีอพยพย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ก็มีจำนวนน้อยไม่ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ชาวบ้านจึงมีความผูกพันกัน รักใคร่และปรองดองกันมาโดยตลอด เมื่อมีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นใกล้กับหมู่บ้านทำให้ชาวบ้านมีงานทำ มีอาชีพที่มั่นคงทุกครัวเรือนไม่ทิ้งถิ่นฐานไปทำงานที่อื่นจึงเกิดความอบอุ่นในครอบครัว นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มออมทรัพย์จัดตั้งขึ้นเพื่อระดมเงินออมในหมู่บ้าน กลุ่มสตรีแม่บ้านเพื่อการเกษตร จัดตั้งขึ้นเพื่อร่วมกันพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านที่ว่างงานเพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว

ด้านคณะกรรมการกองทุนก็มาจากการแต่งตั้งของชาวบ้านและมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุนเป็นผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านอยู่เป็นประจำและมีความเสียสละเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว

ด้านผู้นำหมู่บ้าน โดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านมีความซื่อสัตย์มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีเมตตาและเสียสละเวลาเพื่อการทำงานของหมู่บ้านมาโดยตลอด

บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านหนองปลิง ได้ทุ่มเทและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น มีจุดมุ่งหมายอยากเห็นกองทุนหมู่บ้านพัฒนาไปพร้อม ๆ กับอาชีพของชาวบ้าน

ประวัติส่วนตัวของบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านหนองปลิง
ชื่อ นางสาวกนกวรรณ ยี่อำพันธ์ เพศ หญิง
การศึกษา จบปริญญาตรี จากสถาบันราชภัฏนครราชสีมา
สาขาเศรษฐศาสตร์
ภูมิลำเนา จังหวัดนครราชสีมา
สถานภาพ โสด
ความสามารถพิเศษ ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์

1.2 ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านหนองปลิง ได้แก่ ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐสู่กองทุน เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่และสมาชิกกองทุนยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของกองทุนยังไม่มีตัวแทนภาครัฐมาอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านและสมาชิกกองทุนให้เข้าใจถึงเป้าหมายของกองทุนเงินล้านในทิศทางเดียวกัน

การที่ผู้นำชุมชนแบ่งเป็นฝ่ายเห็นแก่ประโยชน์ของตัวเองพวกพ้องของตนทำให้เกิดความขัดแย้งของผู้นำทั้งที่เลือกตั้งมาเป็นทางการและผู้นำที่ได้รับเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการ ทำให้ชาวบ้านเกิดความไม่มั่นใจ ไม่เชื่อมั่นในศักยภาพของกองทุน ขาดการร่วมมือประสานงานกันระหว่างผู้นำชาวบ้านบางกลุ่มกับชาวบ้านทั่วไปและสมาชิกกองทุน การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องกองทุนที่ไม่ถูกต้องเป็นการบั่นทอนความก้าวหน้าของกองทุนเป็นอย่างยิ่ง

หนี้สินเดิมของชาวบ้าน โดยเฉพาะหนี้สินเดิมของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งทั้งเงินกู้ในระบบ เงินกู้จากสถาบันการเงิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เงินกู้นอกระบบ ได้แก่ เงินกู้อากายทุนซึ่งคืออัตราดอกเบี้ยสูงมาก จากการสัมภาษณ์พบว่าสมาชิกผู้กู้เงินส่วนใหญ่มีหนี้สินเดิมอยู่มาก ไม่มีสถานที่สำหรับใช้บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่เป็นอาคารหรือสำนักงานที่มั่นคง จึงไม่มีระบบการจัดเก็บเอกสารที่ถูกต้องเป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกแก่การค้นหาและยังไม่มีการจัดทำบัญชีที่มีระบบ ตรวจสอบยาก และแก้ไขปรับปรุงก็ลำบาก

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในหมู่บ้าน ระหว่างหมู่บ้านและระดับตำบล

คณะกรรมการกองทุนระดับอำเภอ โดยมีนายอำเภอเป็นประธาน มีพัฒนากรอำเภอเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ มีหน้าที่ประเมินความพร้อมสนับสนุนการเตรียมความพร้อม สร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชนเมืองสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกิจกรรมของกองทุนและปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมอบหมาย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกลไกของท้องถิ่นในการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันในการบริหารจัดการกองทุนด้วยความสมัครใจ ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดแต่งตั้งคณะทำงานเครือข่ายชุมชนระดับอำเภอซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรประชาชนเครือข่ายชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำในท้องถิ่นที่มีความรู้หรือประสบการณ์ ด้านการพัฒนา

วัตถุประสงค์ข้อ 4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนและที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านหนองปลิง

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ชี้วัด	กลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)
1. ความสามัคคี	ปานกลาง	51
2. ความซื่อสัตย์	ปานกลาง	51
3. การยกย่องคนทำความดี	ปานกลาง	51
4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	ปานกลาง	51
5. การร่วมประชุมสัมมนา	ปานกลาง	51
6. ผู้นำมีคุณธรรม	ใช่	51
7. การร่วมกันแก้ปัญหา	ใช่	51
8. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม	จำนวน 1 ครั้งต่อเดือน	
9. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้	102 ครอบครัว	51
10. ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง	55 ครอบครัว	51
11. การตั้งกลุ่ม/องค์กร	2 องค์กร	51
12. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	6 คน	51

จากการที่บัณฑิตกองทุน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของหมู่บ้านหนองปลิงทั้งจากการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่า ชาวบ้านหนองปลิงจะมีความสามัคคีรักใคร่ปรองดองกันดีแบบเครือญาติ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันดีพอสมควร เมื่อมีหนี้สินก็จะชำระหนี้ครบจำนวนตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์ไม่คดโกง ใครทำความงามความดีไว้ก็จะถูกยกย่องให้เป็นเยี่ยงอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่น

เนื่องจากหมู่บ้านหนองปลิงอยู่ติดโรงงานอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีและสวนสัตว์ จึงทำให้ชาวบ้านมีงานทำหาเลี้ยงครอบครัวได้ ไม่มีการอพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงานที่อื่น ทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่นพร้อมหน้ากันส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวขยาย ส่วนผู้ด้อยโอกาสที่ประกอบอาชีพไม่ได้ เช่น คนชราและคนพิการก็จะมีภาครัฐมาให้ความช่วยเหลือบ้างแต่ก็ยังเป็นส่วนน้อยเพราะยังมีคนชราที่ยากจนอยู่จำนวนมากที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือ สำหรับกลุ่มแม่บ้านที่ว่างงานก็จะมีการรวมตัวกันตั้งเป็นกลุ่มอาชีพ โดยการสนับสนุนจากภาครัฐทั้งในด้านเงินทุนและการส่งบุคลากรเข้าฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น การปลูกผักปลอดสารพิษ การทำขนมไทยแต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของชาวบ้าน เพราะใน 1 ปีจะมีตัวแทนภาครัฐเข้ามาอบรมประมาณ 1 – 2 ครั้ง ซึ่งยังถือว่าน้อยอยู่

ผู้ใหญ่บ้านหนองปลิงเป็นผู้นำชุมชนที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือเพราะดำรงตำแหน่งมารวม 6 ปี มีการเรียกประชุมสัมมนาชาวบ้านทุก 1 เดือน เพื่อแจ้งข่าวสารจากภาครัฐและร่วมมือกับชาวบ้านในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน โดยไม่ต้องอาศัยภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ เว้นแต่ปัญหาที่ต้องอาศัยงบประมาณที่ใช้เงินจำนวนมาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับรายบุคคล

กรณีที่ 1 นางคอกกรัก มาลาทอง

อายุ 45 ปี

สถานภาพ สมรสแล้ว

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

อาชีพ ทำการเกษตร

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 5,000 บาท (ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครอบครัว)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน

หนี้สินเดิม กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และกู้เงินจากนายทุนจำนวน 10,000 บาท

สาเหตุของการเป็นหนี้ รายได้จากการประกอบอาชีพทำนาไม่เพียงพอต่อการหาเลี้ยงครอบครัว

ปัญหาในการประกอบอาชีพ ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองต้องเสียค่าเช่าที่เป็นรายปี

กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 10,000 บาท

วัตถุประสงค์ที่กู้ เพื่อนำไปปลูกมันสำปะหลัง เป็นอาชีพรองเพื่อเสริมรายได้ให้กับครอบครัว

ประสบการณ์ เคยปลูกมันสำปะหลังมาแล้ว 1 – 2 ปี แต่ต้องเลิกไป สาเหตุเพราะราคาผลผลิตตกต่ำ

กรณีที่ 2 นายเทพ เพชรกลิ่น

อายุ 37 ปี

สถานภาพ สมรสแล้ว

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

อาชีพ เลี้ยงไก่ชนขาย

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 10,000 บาท

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	4 คน
หนี้สินเดิม	กู้เงินออมทรัพย์ของหมู่บ้าน 20,000 บาท
สาเหตุของการเป็นหนี้	นำเงินมาเพิ่มทุนซื้อพันธุ์ไก่มาเลี้ยง
ปัญหาในการประกอบอาชีพ	ไก่เป็นโรคตาบวมและโรคห่า
กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 20,000 บาท
วัตถุประสงค์ที่กู้	เพื่อนำเงินไปเพิ่มทุนซื้อพันธุ์ไก่ชนมาเลี้ยง
ประสบการณ์	ประกอบอาชีพการเพราะพันธุ์ไก่ชน และเลี้ยงไก่ชน ขายมาเป็นเวลา 7 ปี ประสบความสำเร็จมาโดย ตลอด รายได้เพียงพอต่อการหาเลี้ยงครอบครัว

กรณีที่ 3

นางคอรัก มาลาทอง	
อายุ 55 ปี	
สถานภาพ สมรสแล้ว	
การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	
อาชีพ ค้าขายของชำ	
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน	15,000 บาท
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	5 คน
หนี้สินเดิม	กู้เงินออมของกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านหนองปลิง จำนวน 20,000 บาท
สาเหตุของการเป็นหนี้	นำเงินมาลงทุนหมุนเวียนค้าขายในช่วงที่เก็บหนี้ยัง ไม่ได้จากการขายเงินเชื่อ
ปัญหาในการประกอบอาชีพ	มีร้านขายของชำประเภทเดียวกันเกิดขึ้นในหมู่บ้าน เป็นจำนวนมาก ทำให้ขายสินค้าได้ยากและแข่งขัน กันเองกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 20,000 บาท
วัตถุประสงค์	เพื่อนำเงินไปซื้อสินค้ามาขายเพิ่มเติม โดยเฉพาะขาย อาหารสด
ประสบการณ์	ประกอบอาชีพค้าขายของชำมา 20 ปี มักจะพบ ปัญหาของการเงินแบบระบบเงินเชื่อมีลูกค้าเซ็น จำนวนมากแต่ก็สามารถแก้ไขปัญหาได้ และสามารถ ประคองประคองมาจนถึงปัจจุบัน

กรณีที่ 4.

นายทองม่าน แรคสันเทียะ

อายุ 50 ปี

สถานภาพ สมรสแล้ว

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.

อาชีพ ช่างซ่อมรถยนต์

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 6,000 บาท

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน

หนี้สินเดิม -

สาเหตุของการเป็นหนี้ -

ปัญหาในการประกอบอาชีพ ในอาชีพช่างซ่อมรถยนต์ต้องอาศัยความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ มากมายดังนั้นการจะทำงานจึงต้องใช้เงินทุนในการซื้ออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มเติมอยู่เสมอ ๆ

กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 25,000 บาท

วัตถุประสงค์ที่กู้ นำไปเพิ่มทุนในการซื้อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัยต่อการพัฒนาการซ่อมรถยนต์

ประสบการณ์ มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพช่างซ่อมรถยนต์มาแล้วเป็นเวลา 6 ปี ประสบความสำเร็จพอสมควรเพราะในหมู่บ้านมีร้านซ่อมรถยนต์ไม่กี่ร้าน

กรณีที่ 5.

นายสัมพันธ์ ชื่นราม

อายุ 40 ปี

สถานภาพ สมรสแล้ว

การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 4.

อาชีพ รับจ้างทั่วไป

รายได้ของครอบครัว 5,000 บาท

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน

หนี้สินเดิม ไม่มี

สาเหตุของการเป็นหนี้ ไม่มี

ปัญหาในการประกอบอาชีพ อาชีพรับจ้างรายได้ไม่เพียงพอต่อการ

ผู้เงินกองทุนหมู่บ้าน	ใช้จ่ายในครอบครัว จึงหันมาประกอบอาชีพ
วัตถุประสงค์ที่ผู้	เสริม โดยทำการเลี้ยงสุกร
ประสบการณ์	15,000 บาท
	นำไปลงทุนเลี้ยงสุกรเป็นรายได้เสริม
	มีประสบการณ์มาก่อนเพราะเคยช่วยพ่อแม่เลี้ยงสุกร
	โดยเมื่อแยกครัวคร้วมาได้มาทำอาชีพรับจ้างทั่วไป
	แต่รายได้ไม่ค่อยดี เมื่อมีทุนจึงได้มาลงทุนสร้างรายได้เพิ่ม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 สรุป อภิปรายผล

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านหนองปลิง หมู่ 4 ตำบลไชยมงคล จังหวัดนครราชสีมา สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1) เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านหนองปลิง หมู่ 4 ตำบลไชยมงคล จังหวัดนครราชสีมา
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านบ้านหนองปลิง หมู่ 4 ตำบลไชยมงคล จังหวัดนครราชสีมา
- 3) เพื่อศึกษาคำชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านและระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามคำชี้วัด

2. วิธีการดำเนินการ

- ขั้นที่ 1 การศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงานอยู่
- ขั้นที่ 3 ใช้ชีพชีพอิมเคิลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดคำชี้วัดตลอดจนตัวแปรที่ทำการศึกษา
- ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นที่ 5 ประมวลผลและสังเคราะห์

3. ผลการดำเนินงาน

กองทุนหมู่บ้านหนองปลิง หมู่ 4 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2544 มีสมาชิกกองทุนทั้งสิ้น 92 คน คณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนมีจำนวน 11 คน แบ่งเป็นชายจำนวน 7 คน หญิงจำนวน 4 คน ได้รับอนุมัติเงินจากภาครัฐบาลจำนวน 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2544 โดยเก็บรักษาเงินไว้ที่ธนาคารออมสินสาขาถนนจอมพล หมายเลขบัญชีเลขที่ 06-4318-20-011293-3 ได้ปล่อยเงินให้สมาชิกนำไปทั้งหมดจำนวน 41 ราย โดยมีรายละเอียดการขอกู้ตามจุดประสงค์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ทั่วไปประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม 20 ราย
- (2) ทั่วไปเพื่อการเลี้ยงสัตว์ 7 ราย
- (3) ทั่วไปเพื่อทำการค้าขาย 11 ราย
- (4) ทั่วไปเพื่อทำกิจการค้าช่างซ่อมรถยนต์ 3 ราย

เมื่อมีกองทุนเงินล้านเกิดขึ้นชาวบ้านหนองปลิงได้มีการพึ่งพาตนเอง เริ่มตั้งแต่กระบวนการสรรหากรรมการกองทุน กระบวนการร่างกฎระเบียบกองทุน การทำบัญชี การร่วมกันบริหารจัดการกองทุนให้เข้มแข็ง โดยมีบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านได้เข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนด้วยการจัดเวทีชาวบ้านให้สมาชิกผู้กู้ได้มีส่วนร่วมเสนอแนะแนวคิดและวิธีแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพร่วมกันนอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้จากกองทุนหมู่บ้านหนองปลิงและกองทุนหมู่บ้านอื่นภายในตำบลเดียวกันผู้โดยมีคณะกรรมการกองทุนระดับอำเภอเป็นฝ่ายประสานงาน และคณะบัณฑิตกองทุนของตำบลไชยมงคลทุกคน

4. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านหนองปลิง หมู่ 4 ได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุนหมู่บ้านหนองปลิง ขึ้นได้นั้น เริ่มจากชาวบ้านมีความร่วมมือกัน ประสานงานกัน และมีความต้องการอยากให้มีกองทุนเกิดขึ้นในการประกอบอาชีพคณะกรรมการกองทุน ก็มีความพร้อมและความเต็มใจที่จะเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้เข้มแข็งและยั่งยืน มีชาวบ้านสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับมีการวางแผนจัดสรรผลประโยชน์จากกองทุน เพื่อพัฒนาหมู่บ้านทั้งพัฒนาคนและพัฒนาสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลให้กองทุนหมู่บ้านหนองปลิงบรรลุเป้าหมายได้แก่ ลักษณะความเป็นอยู่แบบเครือญาติกันทั้งหมู่บ้านก่อให้เกิดความรักใคร่ป้องกันดูแลกันทั่วรอบคร้วมีอาชีพและมีรายได้จนเจือรอบคร้วได้อย่างพอเพียงโดยไม่มีการอพยพย้ายถิ่นไปทำงานที่อื่นทำให้เกิดความอบอุ่นและผาสุกในครอบครัวประกอบกับผู้ใหญ่บ้านมีความเสียสละและมีคุณธรรมเป็นที่เคารพรักของชาวบ้าน

ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านหนองปลิงได้แก่ หนี้สินเดิมของชาวบ้านก่อนที่จะมีกองทุนเงินล้านเข้ามามีจำนวนมาก โดยเฉพาะหนี้สินเดิมของสมาชิกผู้กู้เงิน และชาวบ้านยังขาดความกระตือรือร้นในทุก ๆ เรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์ข้อ 3 เกิดการสร้างองค์กรเครือข่ายเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างกองทุนหมู่บ้านหนองปลิงและกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบลไชยมงคล โดยมีคณะกรรมการระดับอำเภอและคณะบัณฑิตตำบลไชยมงคลร่วมกันจัดเวทีระดับตำบลเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และการแก้ปัญหาาร่วมกันของตัวแทนชาวบ้านในตำบลและตัวแทนคณะกรรมการกองทุนแต่ละหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์ข้อ 4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้านหนองปลิงมาจากความซื่อสัตย์ต่อตนเองไม่มีการคดโกงกันภายในหมู่บ้าน โดยเฉพาะเรื่องการชำระหนี้ การที่ประชาชนในหมู่บ้านมีงานทำมีรายได้ทุกครอบครัวทำให้ศักยภาพด้านฐานะการเงินของชาวบ้านมีความมั่นคงการมีความเป็นอยู่แบบเครือญาติทำให้เกิดความเหลือเกื้อกูลกัน โดยเฉพาะการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสภายในหมู่บ้าน ก่อให้เกิดความสามัคคีแน่นแฟ้น เข้มแข็งและยั่งยืน

5. ผลกระทบโดยตรงและผลกระทบโดยอ้อม

ผลกระทบโดยตรง สมาชิกผู้กู้เงิน ไปสามารถลงทุนประกอบอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นในครอบครัว ทำให้เกิดการจ้างงานขึ้นในหมู่บ้านสมาชิกสามารถปลดปล่อยหนี้สินได้หมด โดยเฉพาะหนี้เงินกู้ยืมในระบบผลประโยชน์จากกองทุนไว้ให้สมาชิกผู้กู้ต่อไปในอนาคต

ผลกระทบโดยอ้อม มีเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน เกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยน อุดหนุนเกื้อกูลกันก่อให้เกิดความความสุขในทุกครอบครัว ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศอีกระดับหนึ่ง

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ปฏิบัติงานอยู่ในหมู่บ้านหนองปลิง พบว่าควรจะมีการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะที่ 1 ควรจะกำหนดระยะเวลาคืนเงินให้เหมาะสมและสมาชิกมีความสามารถพร้อมที่จะคืนเงินได้โดยไม่เกิดปัญหา อย่างเช่น กำหนดระยะเวลา 3 เดือน และ 6 เดือน เพื่อเป็นการสะดวกในการจัดเตรียมเงินเพื่อส่งคืนเพราะถ้าหากเก็บตัวเงินไว้นานจะส่งผลให้เกิดความไม่อยากที่จะส่งคืนและนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะที่ 2 ในกรณีที่มีการปล่อยเงินกู้แบบฉุกเฉิน ควรมีการชี้แจงรายละเอียดที่ชัดเจนมากกว่าเดิม อาจจะใช้วิธีการติดประกาศเพิ่มเติมหรือจัดการประชุมชี้แจงให้สมาชิกได้ทราบอย่างทั่วถึงว่า กรณีใดบ้างที่สมาชิกสามารถที่จะกู้แบบฉุกเฉินได้ และอัตราดอกเบี้ยอยู่ในเกณฑ์ใด

2. การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะที่ 1 การดำเนินงานของคณะกรรมการควรจะมีการแบ่งแยกหน้าที่อย่างถูกต้องและชัดเจนสามารถระบุได้ถูกต้องว่าหน้าที่ใดใครรับผิดชอบโดยไม่มีการถ่ายโอนอำนาจไป

ที่ตัวคณะกรรมการคนใดคนหนึ่งแม้แต่ตัวประธานกองทุนเองก็สมารถที่จะถูกตรวจสอบและมีหน้าที่การปฏิบัติงานได้อย่างเดียวกับตัวคณะกรรมการมิใช่แต่เป็นผู้ที่ลงลายเซ็นตัวอย่างเดียวเท่านั้น

ข้อเสนอแนะที่ 2 งานด้านเอกสารยังขาดระบบเพราะตัวคณะกรรมการยังไม่มีความรู้เท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านบัญชีเป็นระบบบัญชีที่เข้าใจยากไม่มีระบบระเบียบ ดังนั้นสิ่งที่สำคัญก็คือ การส่งเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในด้านระบบบัญชีลงพื้นที่มาให้ความรู้เสริมเพิ่มเติม เพื่อให้คณะกรรมการสามารถพัฒนาความสามารถในการทำบัญชีมากขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบได้อย่างชัดเจนและแน่นอน

3. การนำเงินไปพัฒนาอาชีพ

ข้อเสนอแนะที่ 1 เมื่อสมาชิกได้รับเงินทุนนำไปดำเนินกิจการแล้ว ควรจะมีการติดตามผลหรืออาจจะให้มีการเสนอผลการประกอบการในระยะเวลาที่เหมาะสมและควรชี้แจงให้สมาชิกทราบเพื่อไม่ให้เกิดการเข้าใจผิดว่าเป็นการจับผิด แต่เพื่อเป็นการส่งเสริมมากกว่า และเมื่อสมาชิกเกิดปัญหาในการดำเนินการคณะกรรมการก็สามารถที่จะให้คำแนะนำปรึกษาหรือทำเรื่องเสนอให้เจ้าหน้าที่ทางภาครัฐมาช่วยส่งเสริมต่อไป

4. การจัดสรรผลประโยชน์

ข้อเสนอแนะที่ 1 ในการจัดสรรผลประโยชน์ ของกองทุนควร จะเน้นไปที่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักและสามารถแจกแจงรายละเอียดได้อย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษรที่แน่นอนว่าผู้ที่ได้ประโยชน์ได้แก่ใครบ้าง และนำไปสร้างประโยชน์แก่หมู่บ้านในด้านใด สามารถระบุจำนวนเงินที่ชัดเจน

บรรณานุกรม

- ทวีศักดิ์ นพเกษร. วิกฤตสังคัมไทย 2540 กับบทบาทวิทยากรกระบวนการ หนังสือชุด
ชุมชนเข้มแข็ง ลำดับที่ 2. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนเพื่อ
สังคัม ธนาคารออมสิน. 34 หน้า
- วิจิต นันทสุวรรณ และ จ่านง แรกพินิจ. 2541. รายงานการวิจัยประกอบร่าง
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ประเด็น บทบาทของชุมชนกับ
การศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (เอกสารอัดสำเนา)
- สุริยา วีรวงศ์. ม.ช.ป. แนวคิดการวิจัยและพัฒนา : วิธีการและเทคนิคของการวิจัย
เชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม. (เอกสารอัดสำเนา)
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. 2544. วิธีคิดเชิงซ้อนในการวิจัยชุมชน พลวัตและศักยภาพ
ของชุมชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
วิจัย. 240 หน้า
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
30 หน้า
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อ เตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุน
หมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 26 หน้า
- สำนักงานกองทุนเพื่อสังคัม. คู่มือเตรียมความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท(ฉบับหมู่บ้าน).
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนเพื่อสังคัม ธนาคารออมสิน. 35 หน้า
- วิรัช เดียงหงษากุล. 2529. หลักการพัฒนาชุมชน : บทบาทของสถาบันการศึกษากับการพัฒนา
ชนบท. 240 หน้า